

печей) виробництва, щодобова потужність яких становила відповідно – 80 та 35 тисяч пудів металу, і два бесемерівські конвертори місткістю по 800 – 850 пуд. Випуск щорічної продукції коксового виробництва становив 25 млн пудів коксу найвищої якості. Рейковий цех виробляв щороку 75 тис. пудів рейок, залізопрокатний – постачав на ринок до 10 млн пуд. заліза на рік та до 3000 пуд. листового й покрівельного заліза. Спеціальний цех виготовляв до 800 тис. пудів фасонного заліза, мав ковальський, котельний, ливарний та механічний відділи.

Автор статті звернув увагу на такий важливий показник модернізації, як наявність у компанії своїх залізниць, протяжність яких загалом сягнула 130 верст та їх рухомого складу – 27 паровозів і 400 вагонів. До того ж «Новоросійське товариство» дбало про освіту, в школах навчалось до 1500 дітей, викладацький персонал становив 50 осіб.

Стаття в газеті демонструє доброзичливе ставлення автора до Джона Юза та створеної ним компанії. Він підсумовує з легким почуттям душевного болю – «Ось що купують французи у Юзівці».

Як бачимо, пресова замітка, по-перше, змалювала непересічного підприємця, одного з представників рушійної сили ринкової економіки, з-поміж іншого, і в царини його буденного життя. По-друге, в ній відображено, в основному, технічний бік промислового перевороту, в ході якого постала компанія, металургійний завод та селище Юзівка. З-поміж іншого, у такий спосіб віддзеркалились техніко-технологічні особливості повсякденної виробничої діяльності інженерного персоналу та робітників. По-третє, за межами розгляду залишилися соціальний та цивілізаційний процес цієї локальної трансформації в просторі функціонування іноземного акціонерного товариства.

Вільям Таубман, американський біограф Хрущова, добре обізнаний на реаліях соціально-побутових умов жителів Юзівки, зобразив їх дуже далекими від безтурботно-щасливих. Зокрема, він зазначав, що індустріальний розвиток набагато випереджав будівництво житла та розвиток інфраструктури. Англійців та інших іноземців – власників та керуючих копалень – це не стосувалося. Вони жили в «англійській колонії» – акуратних будинках, на вулицях, обсаджених деревами, з електрикою та централізованим водопостачанням. Але інші райони поселення справляли жалюгідне враження. «Бруд, сморід та насильство», – цитує Таубман якогось революціонера для характеристики становища в робітничих частинах Юзівки напередодні Першої світової війни. Спомини іншого очевидця, наведені у біографічному науковому творі: «Чорна земля, чорні дороги... На всій копальні жодного деревця, жодного кущика: немає ні ставка, ні струмочка. Навколо одноманітність, випалений сонцем степ» [4, с. 50].

У такий спосіб представлено у пресі та споминах урбанізацію й модернізацію на теренах Катеринославської губернії на прикладі постаті Дж. Юза та заводського поселення.

Література

3. Утро. – 1913. – 27 августа. – №2063.
4. Мариупольская жизнь. – 1913. – 31 августа. – №2077.
5. Куліков В.О. Підприємства й суспільство в заводських і шахтарських поселеннях Донбасу та Придніпров'я в 1870–1917 рр.: монографія / В.О. Куліков. – Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2019. – 388 с.
6. Таубман У. Хрущев / Уильям Таубман; пер. с англ. Н.Л. Холмогоровой. – 2-е изд. – М.: Молодая гвардия, 2008. – 850 с.

УДК352.07(477.5/6)

Коробка В.М.

кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри історії та археології

Збандут С.Ф.

здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти 2 курсу спеціальності «Середня освіта (Історія)»

ПОЧАТОК ПІДГОТОВКИ ДО ЗАПРОВАДЖЕННЯ В КАТЕРИНОСЛАВСЬКІЙ ГУБЕРНІЇ «ПОЛОЖЕННЯ ПРО ГУБЕРНСЬКІ ТА ПОВІТОВІ ЗЕМСЬКІ УСТАНОВИ» 1864 р.

Завдання модернізації імперії штовхали царизм на шлях реформ. Скасування кріпацтва, з-поміж інших причин, підготувало ґрунт до створення земства. У наслідок того, що 23 млн колишніх кріпаків опинились за межами поміщицької влади, держава потребувала нових правил управління місцевими справами. Створення земства – виборних органів місцевого самоврядування – мало стати відповіддю на запити модернізації та упорядкування розв'язання питань місцевого значення.

У справі реалізації земської реформи непересічну роль відігравали «Высочайшеутвержденные Правила о порядке приведения в действие Положения о земских учреждениях» [1]. Певні роз'яснення з приводу запровадження Правил містились у циркулярі міністра внутрішніх справ від 29 квітня 1865 р. №4476 [2].

У руслі «Правил» та міністерських настанов 15 травня 1865 р. відбулося перше засідання катеринославського тимчасового губернського комітету, заснованого для місцевих розпоряджень із введення в дію Положення про земські установи, під головуванням начальника губернії Василя Дмитровича Дуніна-Барковського. Начальник губернії оголосив, що у відповідності до ст. 7 «Правил о порядке приведения в действие Положения о земских учреждениях», він відкриває катеринославський тимчасовий губернський комітет, створений для місцевих розпоряджень із введення в дію положення про земства. Водночас В. Дунін-Барковський заявив, що у відповідності до ст. 7 Правил ним будуть зроблені розпорядження про негайне утворення тимчасових повітових комісій [3].

Ці розпорядження передбачали залучити ряд виборних осіб та чиновників до підготовки перших виборів у земські установи Катеринославської губернії згідно з «Положенням про губернські та повітові земські установи» 1864 р. Зокрема, предводителям дворянства було запропоновано без затримки утворити та відкрити повітові тимчасові комісії на підставі ст. 5 та 6 Правил та повідомити про день їх відкриття губернський тимчасовий комітет. Мировим з'їздам пропонувалось терміново на надзвичайних засіданнях обрати в кожному одного з мирових посередників у члени повітової тимчасової комісії у відповідності до ст. 5 Правил [4].

Усім повітовим справникам та міським головам, а також катеринославському та ростовському поліцмейстерам наказувалось увійти в зносини з головами повітових тимчасових комісій та негайно приступити до виконання обов'язків у якості членів цих комісій. Разом з тим, начальник губернії порушив клопотання перед керуючим палатою державного майна про призначення в кожному з повітових тимчасових комісій по одному чиновнику цього відомства [5].

Із утворенням повітових тимчасових комісій, їх головам було запропоновано негайно розпочати складання списків виборців у відповідності до ст. 9, 10, 11, 12 та 13 Правил. Потрібні відомості для цього мали надати всі причетні присутні місця та посадові особи.

Услід за складанням списків виборців голови тимчасових повітових комісій мали вжити заходів для якомога більшого розповсюдження їх серед місцевих жителів задля загального відома, щоб кожен виборець у разі потреби мав можливість подати скаргу для встановлення та виправлення відомостей про свою особу [6].

19 червня «Катеринославські губернські відомості» від імені Катеринославського тимчасового губернського комітету, утвореного для запровадження земської реформи, опублікували оголошення про те, що всі мешканці Катеринославської губернії, а також установи, громади та товариства, які мають право на участь у виборчих з'їздах землевласників та міських з'їздах, мають надати місцевим тимчасовим повітовим комісіям документальні відомості про своє звання, прізвище, ім'я та по батькові, місце проживання та майно [7].

Таким чином, імперська губернська адміністрація у відповідності до законодавства та настанов Міністерства внутрішніх справ розпочала підготовку запровадження в Катеринославській губернії земської реформи.

Література

6. Высочайшеутвержденные Правила о порядке приведения в действие положения о земских учреждениях // ПСЗ. 1864. Том 39. Часть I/ №40934. С. 469 – 481.
7. Екатеринославские губернские ведомости. – 1865. – 22 мая. – №21.
8. Там само.
9. Там само.
10. Там само.
11. Там само.
12. Там само. – 29 мая – №22.

УДК 37.018(477)"15/16"

Лисак В.Ф.

доктор історичних наук, професор кафедри політології та міжнародних відносин

Гончаренко І.М.

здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти спеціальності 032 Історія та археологія

ПОВСЯКДЕННІ ПРАКТИКИ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ У РОДИНАХ ПРАВОСЛАВНИХ УКРАЇНЦІВ У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XVI - XVII СТ.

Значне місце в перебігу повсякденності людей займає сімейне життя. Однак, в сучасних українських історичних дослідженнях йому не завжди приділяється належне місце. Якщо гендерні студії ранньомодерного часу розвиваються досить успішно, то дослідженню родини взагалі, та, зокрема, дитинства приділяється мало уваги. Малодослідженою залишається проблема виховання дітей у родинах у ранньомодерний час, роль впливу церкви, зокрема православної, на виховні практики.

Серед українських істориків слід відмітити праці І. Ворончук, яка на матеріалі заповітів зробила блискуче демографічне дослідження щодо складу сім'ї на Волині [2]. Також цінними є її дослідження емоційних відносин у шляхетських родинах [3], про розвиток педагогічної думки [1]. Однак вчена не ставить проблему досліджувати дитинство саме в православних родинах, і значна частина розглянутих нею випадків стосується католиків. Т. Зайцева (Гошко) приділяє увагу дослідженню дитинства,